

Spis treści

Przedmowa pierwsza <i>Bogdan W. Zawadzki</i>	9
Przedmowa druga <i>Stanisław Rakusa-Suszczewski</i>	13
Przedmowa trzecia <i>Mirosław Hermaszewski</i>	15
Wstęp do wydania drugiego	17

Część pierwsza. Tło teoretyczne

1. Człowiek i środowisko	25
1.1. Główne twierdzenia psychologii środowiskowej	25
1.2. Sytuacja jako podstawowe pojęcie psychologii środowiskowej	29
1.3. Środowisko jako układ stymulacyjny	30
1.3.1. Neuromózgowa koncepcja aktywacji	30
1.3.2. Psychologiczna koncepcja stymulacyjna	32
1.3.3. Różnice indywidualne w zapotrzebowaniu na stymulację	34
2. Źródła danych o efektach deprivacji sensorycznej i izolacji społecznej	43
2.1. Aspekt taksonomiczny źródeł danych	43
2.2. Aspekt fenomenologiczny źródeł danych oparty na narracji	45
2.2.1. Osamotnienie (samotność)	47
2.2.2. Uwięzienie jako kara	49
2.2.3. Izolacja okolicznościowa	53
2.2.4. Izolacja zadaniowa	58
2.3. Aspekt eksperymentalny źródeł danych	64
2.3.1. Eksperymenty laboratoryjne	64
2.3.2. Eksperymenty quasi-laboratoryjne jako analogi habitatów kosmicznych	74
2.3.2.1. Habitaty klasyczne	77
2.3.2.2. Habitaty współczesne	79
2.3.3. Eksperymenty w warunkach naturalnych	86
2.3.3.1. Schrony	87
2.3.3.2. Penthouse	88
2.3.3.3. Kapsuły podwodne	89
2.3.3.4. Okręty podwodne	91
2.3.3.5. Statki kosmiczne i stacje orbitalne	93
2.3.3.6. Długoterminowe ekspedycje antarktyczne jako analog habitatu marsjańskiego	104

Część druga. Badania empiryczne w Antarktyce

3. Badania własne nad funkcjonowaniem człowieka w izolacji antarktycznej	123
3.1. Podstawa teoretyczna badań	123
3.2. Czynniki stresowe środowiska antarktycznego	127
3.2.1. Środowisko fizyczne Antarktydy i Antarktyki	127
3.2.2. Środowisko psychologiczne i społeczne	131

- 3.3. Założenia badań własnych **139**
 - 3.3.1. Cel badań **139**
 - 3.3.2. Problematyka badań własnych **141**
- 4. Metody i organizacja badań **145**
 - 4.1. Charakterystyka miejsca badań **145**
 - 4.1.1. Środowisko fizyczne **146**
 - 4.1.2. Problemy logistyczne **147**
 - 4.1.3. Środowisko psychologiczne **150**
 - 4.2. Dobór osób do badań i charakterystyka grupy **154**
 - 4.2.1. Proces doboru i selekcji **154**
 - 4.2.2. Charakterystyka badanych osób **156**
 - 4.2.2.1. Wywiad standaryzowany **156**
 - 4.2.2.2. Motywacja **157**
 - 4.2.2.3. Osobowość **158**
 - 4.2.2.4. Temperament **161**
 - 4.2.3. Zadania członków grupy zimującej **161**
 - 4.2.3.1. Obowiązki grupy technicznej **162**
 - 4.2.3.2. Obowiązki grupy naukowej **163**
 - 4.3. Techniki pomiaru i organizacja badań **164**
- 5. Transakcyjna charakterystyka syndromu „zimowników” **167**
 - 5.1. Aspekt stymulacyjny izolacji antarktycznej **169**
 - 5.2. Aspekt funkcjonalny sytuacji izolacji antarktycznej **173**
 - 5.2.1. Perspektywa kliniczna **174**
 - 5.2.2. Perspektywa osobowościowa **179**
 - 5.2.2.1. Dynamika neurotyzmu i ekstrawersji **179**
 - 5.2.2.2. Dynamika agresywności **182**
 - 5.2.2.3. Dynamika temperamentu **184**
 - 5.2.2.4. Zmiany osobowościowe w wybranych czynnikach 16PF Cattella II stopnia **186**
 - 5.2.2.5. Dynamika potrzeb psychicznych **188**
 - 5.2.3. Perspektywa emocjonalna **194**
 - 5.2.3.1. Dynamika nastroju **195**
 - 5.2.3.2. Dynamika lęku **200**
 - 5.2.4. Perspektywa kognitywna **203**
 - 5.2.4.1. Percepcja sytuacji izolacji antarktycznej **203**
 - 5.2.4.2. Dynamika postaw **205**
 - 5.2.4.3. Dynamika sprawności umysłowej **207**
 - 5.3. Aspekt społeczny izolacji antarktycznej **211**
 - 5.3.1. Dynamika atrakcyjności interpersonalnej **213**
 - 5.3.2. Dynamika socjometrycznej struktury grupy **219**
 - 5.3.3. Dynamika zachowań terytorialnych **232**
 - 5.3.4. Dynamika percepcji grupy **234**
 - 5.4. Aspekt chronobiologiczny adaptacji do warunków Antarktyki **236**
 - 5.4.1. Wpływ dynamiki rytmu okołodobowego na funkcjonowanie poznawcze **241**
 - 5.4.2. Zaburzenia snu **246**
 - 5.5. Perspektywa medyczna kosztu adaptacji do izolacji antarktycznej **251**
- 6. Dyskusja i wnioski **256**
- 7. Post scriptum **275**
 - Bibliografia **300**
 - Aneks **344**
 - Indeks nazwisk **347**
 - Summary **358**